

Lietuvos sporto federacijų sąjungos ir Nacionalinės sportininkų asociacijos tvarumo memorandumas

Lietuvos sporto federacijų sąjunga (toliau – LSFS) ir Nacionalinės sportininkų asociacija (toliau – NSA), atsižvelgdama į esamas grėsmes pasaulio klimatui, reaguodama į viso pasaulio mastu didėjančią visuomenės, politinių lyderių ir sporto bendruomenės įsitraukimą, sprendžiant darnaus vystymosi klausimus, šiuo memorandumu kartu su partneriais siekia prisidėti prie bendro tvarumo tikslų įgyvendinimo, tvarumą suvokdama kaip įsipareigojimą atsakingai naudoti išteklius, taikyti organizacinio valdymo ir naudojamų procesų naujoves bei skatinti tarpsektorinį bendradarbiavimą siekiant gerinti šiandienos ir ateities kartų gerovę ir sveikatą.

LSFS ir NSA pripažįsta tarptautinių įsipareigojimų, tokių kaip Jungtinių Tautų Darbotvarkės 2030, Paryžiaus susitarimo dėl klimato kaitos iškeltų Darnaus vystymosi tikslų svarbą. Įvertinant tarptautinės sporto bendruomenės pastangas, prisidėti prie tvarumo tikslų įgyvendinimo sporto veiklose, LSFS ir NSA remiasi Jungtinių tautų inicijuota ir Tarptautinio olimpinio komiteto palaikoma iniciatyva „Sportas už veikimą dėl klimato“ (ang. „*Sports for Climate Action*“).

Mes, Lietuvos sporto federacijų sąjunga ir Nacionalinė sportininkų asociacija, kartu su partneriais siekiame propaguoti fizinę veiklą natūralios gamtinės aplinkos apsuptyje, atsižvelgdami į gamtinės aplinkos išsaugojimui būtinus reikalavimus. Todėl, turėdami reikiamų įgūdžių ir patirties, esame palankioje padėtyje siekti tolimesnių su tvarumu ir darniu vystymusi susijusių tikslų socialinėje, ekonominėje ir aplinkosauginėje plotmėse. Taip pat savo veiksmais galime įgyvendinti tvarią ir atsakingą elgseną ne vien savo bendruomenių viduje, tačiau ir aktyviai skleisdami žinutę kitoms suinteresuotosioms grupėms.

Darnaus vystymosi tikslai, priimti šio Tvarumo memorandumo rėmuose, galioja tiesiogiai į LSFS ir NSA veiklą įtrauktoms organizacijoms, asmenims ir kitoms suinteresuotosioms grupėms – sporto renginių žiūrovams, partneriams, rėmėjams ir kt.

Vadovaujantis tarptautiniuose dokumentuose išskirtomis prioritetinėmis sritimis ir uždaviniais, numatome, kad sieksime pokyčių didesnio tvarumo link šiose srityse:

Klimato kaitos poveikio sumažinimas

LSFS ir NSA vadovaujasi neutralumo poveikio klimato atžvilgiu (ang. *climate neutral*) principu, organizuojant savo veiklas, pavyzdžiui, atlikdama numatomą ir faktinę išmetamo anglies dvideginio analizę. Stengiamasi surasti moksliskai pagrįstus sprendimus, leidžiančius sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį arba kompensuoti patirtas emisijas, prisidedant prie klimato kaitą mažinančių projektų. Taip pat įsipareigojama per įvairius komunikacijos kanalus propaguoti sąmoningumą ekologiniais ir tvarumo klausimais, remiant aktyvų įsitraukimą, sprendžiant klimato kaitos klausimus tarp savo bendruomenių ir plačiojoje visuomenėje.

Keliavimas į/iš sporto varžybų, iškastinio kuro naudojimas sukelia emisijas, kurios yra vienas iš klimato kaitą stiprinančių veiksnių. Transporto priemonių judėjimas dideliame srautui nepritaikytais keliais ir laikinas jų pastatymas ant laisvos žemės plotų gali sukelti neigiamų trumpalaikių ir ilgalaikių pasekmių dirvožemiui, gruntiniams vandenims, kraštovaizdžiui, augalijai, gyvūnijai ir vietos bendruomenėms. Be to, sporto organizacijos savo administracine

veikla taip pat sukelia emisijas, todėl įsipareigojama naudoti ir skatinti naudotis mažesnę įtaką klimatui turinčiais alternatyviais kelionės būdais (pvz. keliems asmenims keliauti ta pačia transporto priemone), taip pat siekti naudotis skaitmeninių technologijų sprendimais, organizuojant administracinę veiklą, jei nėra būtinybės fiziniam asmenų susibūrimui.

Gamtinių buveinių apsauga

Sporto renginių organizavimas, daug dalyvių vienoje teritorijoje ir sportinės veiklos padariniai gali neigiamai paveikti vietovės aplinką. Sporto organizatoriai privalo pasirūpinti, kad sportinės veiklos urbanizuotoje ar gamtinėje aplinkoje vykty, paliekant kuo įmanoma mažiau pėdsakų ir sutrikdymų, skiriant ypatingą dėmesį augalijos ir gyvūnijos apsaugai. Šį memorandumą pasirašę subjektai įsipareigoja skatinti supratimą apie žmonių daromą poveikį aplinkai, siekti išsaugoti plačiai pasiekiamas gamtines teritorijas plačiai visuomenei. Taip pat svarbu tęsti įsipareigojimą po sporto renginių nepalikti jokių įrengimų arba šiukšlių, darančių žalą gamtai.

Taisyklių laikymais ir bendradarbiavimas

Šį memorandumą pasirašę subjektai įsipareigoja laikytis vietos teisės aktų ar taisyklių, numatančių elgesį ir apribojimus tam tikrose teritorijose.

Siekiant paskatinti tvarumo tikslų ir praktikų įgyvendinimą, rekomenduojama užmegzti bendradarbiavimo ryšius tarp skirtingų sektorių (viešojo, nevyriausybinio, sporto verslo) vietinių ir tarptautinių organizacijų, kadangi bendromis pastangomis pasiekti teigiami rezultatai yra jaučiami platesniame naudos gavėjų rate. Siekiant palankaus visuomenės vertinimo sporto veikloms, šį memorandumą pasirašę subjektai turi plačią galimybę pristatyti savo atstovaujamas organizacijas kaip jautrias aplinkai, kurių veikla remiasi tvarumo principais, įkvepiančiais žmones prisidėti prie platesnių tvarumo tikslų įgyvendinimo.

Tvarus išteklių naudojimas

Sporto veiklų ir renginių organizavimui, inventoriui dažnai naudojamos medžiagos, tokios kaip plastikas ar tekstilė, intensyviai naudoja gamtinius išteklius gamybos procese ir neretai yra sunkiai perdirbamos. Šį memorandumą pasirašę subjektai įsipareigoja siekti, kad sporto veiklose ir renginiuose būtų naudojamas inventorių ir sukuriama infrastruktūra yra įrengiama laikantis sąmoningo išteklių naudojimo principų. Tvarus sporto veiklų organizavimas remiasi žiedinės ekonomikos principais: sumažinti, panaudoti pakartotinai, perdirbti, pataisyti ir rūšiuoti. Į sporto veiklas įsitraukusios organizacijos turi sumažinti naudojamų medžiagų kiekį, pirmenybę teikti atsinaujinančioms medžiagoms, sertifikuotiems gaminiams, gamintojams ir partneriams, įsipareigojusiems ir praktiškai realizuojantiems tvarumo tikslus.

Koreguodami renginių organizavimo praktikas, vadovaujantis tvaraus vystymosi principais, galime visokeriopai sumažinti materialių ir finansinių išteklių naudojimą. Sporto bendruomenės suinteresuotųjų grupių bendradarbiavimas ir inovatyvių bei tvarių sprendimų bendros paieškos gali sustiprinti tvarių įpročių formavimąsi ir bendruomenės prisiimtų tikslų tvarumo srityje įgyvendinimą.

Socialinis integrumas

Socialiniai aspektai turi svarbią reikšmę įgyvendinant tvarumo tikslus. Šį memorandumą pasirašę subjektai įsipareigoja įsitraukti į dialogą su sporto bendruomenės nariais, kurti atvirą, įtraukų, demokratišką sprendimų priėmimo būdą, užtikrinti darbuotojų teises ginančią darbo aplinką, veikti prieš bet kokios formos korupciją, diskriminaciją lyties, rasės, įsitikinimų, religiniais, seksualinės tapatybės, neįgalumo atžvilgiais, nekilnų sportinį elgesį.

Atkreiptinas dėmesys į sporto judėjimo svarbą, propaguojant sveiką gyvenimo būdą plačiajai visuomenei. Sveikos mitybos svarbos propagavimas leidžia sumažinti visuomenės sveikatos problemas, taip pat mažina maisto pramonės sukeltas šiltnamio dujų emisijas. Pageidautina, per sporto renginius siūlomo maisto tiekimo grandinę būtų įtraukta kuo daugiau vietinės kilmės, tvariai užaugintų produktų, plačiai būtų atsižvelgta į vegetariškos ar veganinės dietos reikalavimus.

Šį tvarumo memorandumą pasirašo:

Lietuvos sporto federacijų sąjunga

Nacionalinė sportininkų asociacija

